

UDC 372.4:821

ROLA LITERATURY W ROZWOJU DZIECKA W WIEKU PRZEDSZKOLNYM

Dr Izabela Kiełtyk-Zaborowska
The Jan Kochanowski University,
the Branch in Piotrków Trybunalski,
the Institute of Pedagogical Sciences
ORCID ID 0000-0003-4120-6446

*“Rodzice!
Od najmłodszych lat czytajcie książki z dzieckiem.
W przyszłości możecie liczyć na jego szacunek,
mądrość i wrażliwość na los drugiego człowieka.
Czytanie na głos dzieciom, przynajmniej przez 20 minut codziennie,
to najlepsza inwestycja na przyszłość” [19, p. 38].*

Wprowadzenie. Podjęty w artykule problem jest wciąż aktualny, bowiem literatura dla dzieci odgrywa ogromną rolę we wszechstronnym rozwoju dziecka w wieku przedszkolnym. Kontakt z książką pozwala rozwinąć w młodym czytelniku wrażliwość i empatię wobec drugiego człowieka. Dużą rolę w rozwoju czytelnictwa dzieci odgrywają zatem rodzice/nauczyciele/wychowawcy, którzy umiejętnie wprowadzając małego czytelnika w świat literatury pomagają mu zrozumieć sytuacje, które mają miejsce w jego najbliższym otoczeniu. W promowaniu znaczenia literatury dla dzieci znaczącą rolę odgrywają także akcje promujące ten właśnie sposób poznawania świata i zgłębiania wiedzy. Ogromnym wsparciem dla dziecka w wieku przedszkolnym są właściwie dobrane teksty, na podstawie których młodzi czytelnicy, podobnie jak bohaterowie ulubionych baśni, bajek czy opowiadań uczą się osvajania z nową sytuacją, dokonywania wyborów, podejmowania decyzji, samodzielności, obowiązkowości, przewyżniania trudności. Literatura przygotować może dziecko do umiejętnego rozpoznawania i odczuwania emocji, które wiążą się nie tylko z pozytywnymi sytuacjami lecz także z tymi, które powodują ból smutek, rozczarowanie czy strach.

Analiza badań. Aspekty przybliżone w artykule są nadal aktualne. Nad podjętą problematyką prowadzone są wciąż badania w oparciu o prace naukowe następujących badaczy: Gardner H. (2009), Adamczykowa Z. (2001), Frycie S. (2014), Frycie S. Ziółkowska-Sobecka M. Bojda W. (2007), Leszczyński G. (2003), Cieślowski J. (1985, 1995), Baluch A. (2005), Koźmińska I. (2010), Bettelheim B. (1985), Skrobiszewska H. (1978).

Celem artykułu jest ukazanie roli literatury w rozwoju dziecka w wieku przedszkolnym, wpływu na rozwój jego zainteresowań oraz kształtowanie się nawyków czytelniczych.

Czytelnictwo dzieci już od XIX wieku jest przedmiotem prowadzonych badań zarówno przez pedagogów, psychologów, literaturoznawców, językoznawców, jak i socjologów. Ich celem jest określenie znaczenia książki \ w życiu oraz w wychowaniu dziecka, a także podkreślenie roli utworów w kształtowaniu się zainteresowań młodego czytelnika (Frycie, Ziółkowska-Sobecka, & Bojda, 2007, p. 130). Dziecko w wieku przedszkolnym odkrywa świat wykorzystując różnorodne środki dostarczające mu wiedzy. Książka stanowi w rękach dziecka “narzędzie”, które ukazując literackie spojrzenie na świat wzbudza ciekawość, rozwija zainteresowania, przygotowuje dziecko do odbioru literatury wysokoartystycznej.

Litertaura odgrywając istotną rolę we wszechstronnym rozwoju dziecka pomaga w realizacji funkcji poznawczych, dydaktyczno-wychowawczych, estetycznych, ludycznych, autotelicznych dostarczając wiedzy o człowieku i jego przeżyciach, poruszając skomplikowane kwestie moralne (Adamczykowa, 2001, p.25-50).

Różnorodność gatunków, jakie dostarcza małym dzieciom literatura intencjonalnie dla nich pisana, poruszane w tekstach dla najmłodszych zagadnienia stanowią cenne źródło wiedzy, dając możliwość poznania świata w tym okresie życia, kiedy to dziecko fascynuje się każdym najmniejszym elementem codzienności. Przeczytaną w dzieciństwie książkę, usłyszaną baśń czy bajkę pamięta się przecież przez całe życie. Ważnym aspektem w promowaniu czytelnictwa wśród małych dzieci jest stanowisko rodziców, którzy czytając książki swoim dzieciom uświadamiają im rolę, jaką niesie z sobą kontakt z tzw. literaturą “czwartą” lub “literaturą osobną” (Cieślukowski, 1995, p.11-12).

Kontakt z książką pozytywnie wpływa także na kształtowanie się u młodego odbiorcy wrażliwości czytelniczej, sprzyja zgłębianiu wiedzy poprzez teksty merytorycznie dostosowane do potrzeb dziecka. Rolę książki określa się przecież jako ”wiernego przyjaciela, niewyczerpane źródło wiedzy i przewodnik po labiryncie świata” (Capińskiej, 2003, p. 66).

Kontakt dziecka z literaturą stanowi pewnego rodzaju “sytuację poradniczą” (Skałbani, 2016, p.27), która sprowadza się do ukazania problemu, przekazania emocji oraz informacji. Tekst literacki staje się wówczas poradą, która choć nie jest wprost zasygnalizowana, a ukryta w treści utworu, zachowaniu bohaterów lub ich historii, to jednak poprzez konkretne zachowanie postaci i wynikający z tekstu morał wskazuje czytelnikowi sposób rozwiązania problemu, w jakim się znalazł. Postawa bohaterów wpływa na wskazanie dziecku drogi postępowania poprzez dostrzeżenie, przeanalizowanie, zrozumienie i znalezienie rozwiązania sytuacji problemowej

(Skałbani, 2016, p. 27-28).

Książka dla dziecka w wieku przedszkolnym staje się przewodnikiem po świecie wartości, uczy spostrzegawczości, dostarcza wzruszeń, przybliża zachowanie postaci literackich, które są często odzwierciedleniem małego czytelnika, czy to w wyglądzie czy w zachowaniu. Dziecko dostrzega znaczenie słowa pisanego, uczy się analizować i wyciągać wnioski, a przy tym, jak to w baśniach bywa, przenosi się “w czasie i przestrzeni”, rozwija wyobraźnię, wraz z bohaterem doświadcza określonych wzorów zachowań, uczy się odróżniania dobra od zła, postępowania według określonych norm moralnych.

Wraz z wiekiem dziecko zdobywa nowe doświadczenia pod wpływem sytuacji życiowych, mających miejsce w domu, przedszkolu czy na podwórku. Sytuacje życia codziennego pozwalają na orientację co jest dobre a co złe, co można, a czego nie można. Rola dorosłych w tym względzie jest bardzo ważna. Rozwój społeczno-moralny małego dziecka opiera się na wzajemnych relacjach z rodzicami, nauczycielami, wychowawcami. Naśladując bliskich, obserwując postępowanie wychowawcy w przedszkolu, bliższych i dalszych krewnych, dzieci przejmują ich zachowanie, emocje, relacje z innymi ludźmi. Dorośli wpływając na zachowanie dziecka (Capińskiej, 2003, p. 66), “wprowadzają w jego życie normy społeczno-moralne, kontrolują i korygują jego zachowanie, kierują jego doświadczeniem” (Capińskiej, 2003, p. 65).

Mimo że w edukacji przedszkolnej nie ma stałego kanonu literatury dla dzieci, to jednak proponowane utwory oscylują wokół znanych dzieciom zagadnień, jak: dom rodzinny, przedszkole, otoczenie bliskie dziecku i oczywiście świat baśni, pełen magii, fantazji, magicznych przedmiotów i sił nadprzyrodzonych. Bogactwo tematów, gatunków, ogromny wachlarz ukazanych w tekstach beletrystycznych wartości wpływa na rozwój emocjonalny, poznawczy i społeczny dziecka. Teksty dla dzieci wykorzystując swoje właściwości terapeutyczne eliminują także lęki i obawy dziecka (Frycie, Ziółkowska-Sobecka, & Bojda, 2007, p. 200).

Młody odbiorca poznaje postacie, które podobnie jak on doświadczają różnych emocji, dziecko wraz z bohaterami cieszy się i smuci, śmieje i płacze, uczy się nazywać uczucia. Bowiem “Identyfikacja z [...] bohaterem stymuluje rozwój moralny małego odbiorcy i pozwala na nieświadome przejmowanie pożądaných społecznie wzorów zachowań (Chojnackiej-Czachór, 1991, p. 28). Odkrywanie, które leży w naturze małego dziecka, staje się pełniejsze dzięki właściwie dobranym tekstom. Przeczytany tekst skłania do refleksji, bowiem codzienne i świadome czytanie “jest znakomitą szkołą inteligencji emocjonalnej” (Kozmińska & Olszewska, 2010, p. 49). Tekst pobudza dziecko do aktywnego wyrażania uczuć, do ekspresji daje możliwość aktywnego przeżycia poruszanych w tekście zagadnień.

Mimo że pierwszy kontakt dziecka z książką sprowadza się najczęściej do obejrzenia ilustracji, to jednak obrazowość i skonkretyzowanie sytuacji w jakiej znalazł się bohater utworu, pozwala na przeanalizowanie wydarzeń. Alicja Baluch o ilustracji napisała, że stanowi ona “etap plastycznego komunikatu” (Leszczyńskiego, Świerczyńskiej-Jelonek & Zająca, 2006, p. 152). “Ilustracja rozwija zarówno dyspozycje psychiczne (spostrzegawczość, wyobraźnię, sprawność myślenia), uczuciowe, jak i wiedzę o świecie. [...] Pomaga [...] w utożsamianiu przez dziecko własnych reakcji psychicznych z przedstawioną sytuacją, w kształtowaniu pojęć dobra, zła oraz postaw wobec nich (współczucie, oburzenie)” (Frycie, Ziółkowska-Sobecka, & Bojda, 2007, p. 260). Wraz z wiekiem odbiorcy, w książkach dla dzieci, kolorowe ilustracje ustępują miejsca tekstowi.

Wśród książek dla dzieci odnajdziemy obok najbardziej popularnych bajek i baśni, także teksty popularnonaukowe, przybliżające np. świat owadów, świat zwierząt domowych, świat zwierząt dzikich, świat kolorów czy kształtów. Dużą popularnością cieszą się także te, które pomagają zrozumieć dziecku kanon wartości. Wizualny odbiór książki przez dziecko umożliwia mu bogato zdobione wydania ulubionych tekstów z literatury adresowanej do młodego odbiorcy. Dodatkowym atutem książek dla dzieci są wydania, których teksty wzbogacone są w dźwięki, a stronicę po otwarciu tworzą konstrukcje 3D. Dużym zainteresowaniem dzieci cieszą się także książeczki interaktywne, które jednocześnie uczą i bawią.

Książka dla dziecka w wieku przedszkolnym staje się źródłem wiedzy o otaczającym świecie, wskazuje wzorce postępowania, rozwija wyobraźnię, wzbogaca język. Utwór literacki staje się dla dziecka przewodnikiem po nieznanym świecie, przybliża wartości etyczne, ukazuje bohaterów z różnych środowisk i w różnych światach przedstawionych. Dziecko “Obszary zjawisk, które znajdują się poza zasięgiem jego bezpośredniej obserwacji, poznaje m.in. za pośrednictwem książki. Wczesne wzruszenia przygotowują podstawę do późniejszych zainteresowań kulturalnych, wyzwalają emocje, kształcą wyobraźnię i wrażliwość estetyczną” (Frycie, Ziółkowska-Sobecka, & Bojda, 2007, p. 433). Książka daje małemu dziecku możliwość przeniesienia się na inny kontynent, poznania odległych planet, poznania dzieci zamieszkujących inne miejscowości i kraje, ich zainteresowań i marzeń, smutków i radości.

Młody czytelnik słuchając historii o dzieciach podobnych do siebie, często identyfikuje się z bohaterem czytanych utworów, dostrzega podobieństwo sytuacji ze swojego życia z sytuacjami, w jakich uczestniczą postaci literackie. To naturalna reakcja na czytany tekst. Bohater opowiadania, bajki czy baśni staje się bliskim znajomym dziecka. “Dziecko przeważnie utożsamia się z postacią głównego bohatera, towarzyszy mu w wędrówce, razem z nim przeżywa radość, strach, smutek czy ból,

nawiązuje przyjaźnie, stawia czoła wrogom, podejmuje wyzwania, odpoczywa i bawi się. Dzięki tej identyfikacji zapoznaje się z całą gamą emocji, uczuć i postaw. Uczy się zachowań społecznie akceptowanych oraz tych, które są potępiane, form ekspresji emocji, sposobów reagowania w trudnych sytuacjach oraz zaspokajania różnych potrzeb” (Och, 2013, p.19).

Książki stanowią dla dzieci w wieku przedszkolnym skarbnicę wartości, takich jak: odwaga, szacunek, uczciwość, szlachetność, pracowitość, sprawiedliwość, przyjaźń, solidarność, szczęście czy radość. Obok wyżej wymienionych wartości należy zwrócić uwagę także na te, których nie brakuje w bajkach czy baśniach, jak: rywalizacja, kłamstwo, oszustwo, smutek, niepokój czy samotność. Dziecko w wieku przedszkolnym staje jednocześnie wobec zachowań prospołecznych i aspołecznych. Wspieraniem w dokonywaniu właściwych wyborów i podejmowaniu decyzji są teksty beletrystyczne dla najmłodszych, które zachęcają do właściwych zachowań oraz negują zachowania niepożądane. Ukazane na podstawie przeżyć bohatera literackiego emocje, wspomagają dziecko w rozwoju społecznym. Wiek przedszkolny jest bowiem czasem, kiedy dziecko wkracza w grupę rówieśników, uczy się współpracy oraz tolerancji wobec innych dzieci. Relacje z rówieśnikami wpływają na kształtowanie się określonych zachowań społecznych (Zawadzkiej & Rawa-Kochanowskiej, 2015, p. 98-105).

Uświadomienie małym dzieciom znaczenia i wartości, jakie niesie z sobą możliwość bezpośredniego kontaktu z tekstem, przekładać się będzie na ich stosunek wobec słowa pisanego. W dobie ogólnodostępnych pozaksiążkowych formach przekazu, jak: e-booki, kasety z nagranyimi tekstami lub ich fragmentami, bajki telewizyjne, wreszcie Internet czytelnictwo w domowym zaciszu zdawać się może nieatrakcyjne. Według Teresy Fiutowskiej i Anny Rumińskiej tego typu podejście nie zawsze musi się sprawdzić. Badaczki wyraźnie zaznaczają swoje stanowisko, w którym podkreślają walory czynnego czytelnictwa. “Rozmowa na temat utworu, odpowiedzi na pytania dziecka, reakcja dorosłych na treść utworu wzmacniają kontakt emocjonalny. Obcując z książkami, dziecko przekonuje się, że czytanie jest źródłem przyjemności, czarów, piękna, tajemniczości, przygód, a także wiedzy” (Fiutowska & Rumińska, 2010, p.146).

W świecie zdominowanym przez media, niezwykle ważną rolę odgrwa rozbudzanie zainteresowań czytelniczych dziecka i kształtowanie jego światopoglądu. “Codzienne czytanie dziecku dla przyjemności jest czynnością prawdziwie magiczną, zaspokaja bowiem wszystkie potrzeby emocjonalne dziecka, znakomicie wspiera jego rozwój psychiczny, intelektualny i społeczny, jest jedną z najskuteczniejszych strategii wychowawczych, a przy tym przynosi dziecku ogromną radość i pozostawia cudowne wspomnienia” (Koźmińska & Olszewska, 2010, p. 47).

Teksty dla dzieci wspierają dziecko w jego samodzielności, dążeniu do celu, radości z pokonania kolejnej bariery. Pomagają uzyskać odpowiedź na nurtujące dziecko pytanie. Wskazują rodzicom jak ważne są dla dzieci przeżywane przez nie emocje, nie zawsze są dla nich zrozumiałe. Trudne dla dzieci sytuacje, pytania na które nie potrafią znaleźć odpowiedzi niejednokrotnie stanowią tematykę czytanego tekstu, który stać się może doskonałym pretekstem do podjęcia rozmowy rodzica z dzieckiem. “Czytając dzieciom książki, należy znaleźć czas na refleksję, na wczucie się w ich atmosferę, bo przekazanie utworu to nawiązanie kontaktu emocjonalnego z dzieckiem, śledzenie jego reakcji (śmieje się, płacze, ma otwartą buzię w strachu lub nieruchomieje w momentach napięcia), wspólne odkrywanie sensu i piękna poezji czy prozy” (<https://www.przedszkole.kroscienkowskie.eu/nasze-publicacje/330literatura-w-yciu-dziecka-w-wieku-przedszkolnym>).

Domowe czytanie stać się może codziennym rytuałem, na który czekać będą zarówno rodzice, jak i dzieci. To także czas, który często zabiegany rodzic poświęca wyłącznie dziecku, buduje wzajemne relacje, dziecko czuje się bezpieczne i kochane, zacieśnia się wspólna więź, która odgrywa istotną rolę w społecznym i emocjonalnym rozwoju dziecka (Koźmińska & Olszewska, 2010, p. 47-49). “Rodzice, którzy czytają w domu swoim dzieciom, uświadamiają im znaczenie literatury, ukazują jej zalety, dają wzór do naśladowania. [...] Umiejętnie dobrana lektura procentować będzie w przyszłości zamiłowaniem do książek, z czytania których młody odbiorca będzie czerpał wiele radości” (Kiełtyk-Zaborowska, 2015, p. 82). Atutami czytania jest także możliwość obserwowania dziecka podczas tej czynności, widzimy jak młody odbiorca reaguje na treść, jak zmienia się jego mimika.

Ważne wsparcie w rozwoju społeczno-moralnym małego dziecka stanowi także kontakt z literaturą i pozaksiążkowymi formami upowszechniania tekstów literackich, jak: teatr, prasa, radio czy telewizja. “Dzięki nim poszerza się doświadczenie społeczno-moralne dzieci, pogłębia zdolność rozumienia innych ludzi, ich losów. Wyobrażenia i sztuka przyczynia się również do rozwoju uczuć ogólnoludzkich, poczucia więzi z innymi ludźmi, zamieszkującymi odległe kraje i lądy (Capińskiej, 2003, p. 66).

Akcje promujące czytelnictwo dzieci

Dużą rolę w kształtowaniu u dziecka nawyku czytania odgrywają rodzice/wychowawcy/nauczyciele, którzy poświęcając choćby kilkanaście minut dziennie na wspólne czytanie z dzieckiem, stają się pomostem między tekstem literackim a młodym czytelnikiem. To rodzic staje się pierwszym przewodnikiem po świecie baśni i bajek, odkrywa wraz z dzieckiem znaczenie sztuki słowa. Albowiem “Litertaura dla najmłodszych to ta, która trafia do dziecka dzięki rodzicom, choćby nawet nie myśleli oni o tym, że ich bajki czy prościutkie piosenki, śpiewane przy

łóżeczku, to pierwsze wyprawy dziecka w zaczarowany świat słowa i wyobraźni, i że właśnie oni są pierwszymi przewodnikami po tym świecie, który będzie kształtował osobowość człowieka-pomagał zrozumieć siebie i innych, przetrwać złe i pomnożyć dobre chwile życia” (Baluch, 2005, p. 14-15).

Cenne źródło wiedzy dla dorosłych stanowi także prowadzona przez wiele już lat kampania „Cała Polska czyta dzieciom”, która promuje teksty adresowane z myślą o dziecku. Niezwykle ważnym aspektem tej kampanii jest przesłanie mówiące o co najmniej 20-minutowym czytaniu dzieciom. “Fundacja „ABCXXI – Cała Polska czyta dzieciom” została założona w grudniu 1998 r. przez Irenę Koźmińską. Celem Fundacji jest wspieranie zdrowia emocjonalnego – psychicznego, umysłowego oraz moralnego – dzieci i młodzieży poprzez działania oświatowe, edukacyjne, organizacyjne, promocyjne i lobbingowe” (<http://calapolskaczytadzieciom.pl/o-fundacji>).

Źródło: “W 2003 r., Fundacja rozpoczęła dwa nowe programy promujące czytanie: „Czytające szkoły” i „Czytające przedszkola”, promujące wprowadzenie codziennego głośnego czytania dzieciom w szkołach i przedszkolach” (<http://calapolskaczytadzieciom.pl/historia-fundacji>).

Kontakt dziecka z literaturą uczy podejmowania decyzji i analizowania wydarzeń, możliwość utożsamienia się z bohaterem literackim pozwala na wspólne z nim przeżywanie radości i smutków, pomaga w odbyciu dalekich podróży, rozwija wyobraźnię. Umiejętne dostosowanie tekstu beletrystycznego do zainteresowań, potrzeb, wieku i rozwoju dziecka wpłynie na kształtowanie się jego kompetencji społecznych oraz umiejętność dostrzegania, zrozumienia i poszanowania emocji wyrażanych przez innych.

Podsumowanie. Książka, którą proponujemy dzieciom, ze względu na poruszaną problematykę, oddziałuje na zachowanie młodego odbiorcy tekstu. Dzieci uczą się wyrażania swoich emocji, kontrolowania uczuć i reakcji. Podczas lektury przeżywają wiele skrajnych emocji, od radości i ciekawości po strach i niepokój. “Dziecko podczas czytania z dorosłym czuje się bezpieczne, kochane, a przy okazji ćwiczy się w skupianiu uwagi, rozbudowuje słownictwo i wiedzę, co jest dobrym

wstępem do samodzielnego czytania i nauki” (Rudzińskiej, 2004, p. 37). Literatura dla dzieci odgrywa ogromną rolę we wszechstronnym rozwoju dziecka. Kontakt dziecka z książką wzbogaca jego wiedzę o otaczającym świecie. Bogactwo poruszanej problematyki, właściwie dobrany do możliwości percepcyjnych dziecka tekst, rozwija w nim chęć sięgania po kolejne egzemplarze. Nieoceniona jest zatem rola dorosłych, którzy czytając dzieciom książki, przyczynią się do rozwoju u nich czytelnictwa oraz zamiłowania do sięgania po wybrany tekst.

SOCIAL CREATIVITY IN STRUCTURE OF FUTURE PEDAGOGUES’ CREATIVE ABILITIES

Dr Izabela Kiełtyk-Zaborowska
The Jan Kochanowski University,
the branch in Piotrków Trybunalski,
the Institute of Pedagogical Sciences
ORCID ID 0000-0003-4120-6446

Abstract. Literature plays a pivotal role in versatile development of a child. The contact with texts adjusted to a child’s age, interests and needs influences his emotional and social development. Reading also expands a child’s vocabulary, enriches his imagination, helps to understand the complicated world of moral rules and develops a young reader’s sensitivity and empathy towards another person. Undoubtedly, the texts, which have been appropriately selected, prepare a child to recognize and feel the right emotions which are connected not only with positive situations but also with those which evoke pain, sadness, disappointment or fear. The books create the treasury of values for preschool children, for instance: love, friendship, respect, justice, and honesty. One should also pay attention to the values which are not present in the stories or fairy tales, for example: a lie, betrayal, fraud or loneliness. A young reader learns to distinguish good from bad. Just like the protagonists of his favourite stories or fairy tales, he learns to tame with a new situation, making the right choices and decisions, learning to be independent, dutiful, and overcome difficulties. A child also observes the value of a written word and analysing and drawing conclusions. What is more, a young reader learns to follow particular moral norms and sensitive perception. He also learns to understand and respect the emotions expressed by other people.

The subject of texts for preschool children is similar to the world of little reader. The described stories often take place in familiar environment: a family house or in the playground. A young reader often identifies with the protagonists of the books he reads. He gets to know the characters who, just like him, experience various emotions. The child learns to share happiness or sadness with the protagonists, he laughs and cries, and learns to name the emotions. A little child, while listening to the stories describing children similar to him, often identifies with the protagonists of the texts and notices the similarity of situations from his life to the situations which happen to the literary heroes. The stories described in the texts for children support the development of independence, they teach how to achieve the assumed goal and how to be happy when a barrier in life is overcome. They help to answer the questions bothering a child. They show to parents how meaningful the emotions of their children are, although they are sometimes difficult to understand. Situations which are complicated for a child or the questions which are difficult or painful are very often present in literary texts. Such a text can, therefore, become a great opportunity to start a conversation with a child. Home reading should become an everyday habit, awaited both by parents and children. The positive aspect of reading can also be the possibility to observe a child during this activity. The parents can see how a

child reacts to the text, whether his mimics changes or not. The role of parents is therefore invaluable. By reading a book to children they help them to develop readership and love for books and selected texts. An interesting initiative has been originated in Poland. The action entitled “*The whole Poland reads to children*” popularizes reading for at least twenty minutes a day to children.

Literature for children plays a huge role in versatile development of a child. A contact of a child with books expands his knowledge about the surrounding world. The plurality of topics, behaviours, and decisions which should be made by literary characters, places in which the action takes place and relations between the protagonists, who represent not only the real world but also fairy-tale world, influence the emotional, cognitive and social development of a child. If we choose the right texts suitable for perceptive skills of a child, the numerous problems described there can help to develop a child’s curiosity and the need to read new books.

Key words: literature for children; moral values; emotions of a child; the role of parents in shaping the reading habits of children.

REFERENCES

1. Adamczykowa, Z. (2001). *Literatura dla dzieci. Funkcje, kategorie, gatunki*. Warszawa: Wydawnictwo Wyższej Szkoły Pedagogicznej TWP w Warszawie.
2. Aktualności. Cała Polska czyta dzieciom. (n.d.). URL: <https://www.bing.com/images/search?q=ca%20polska+czyta+dzieciom&qv=ca%20polska+czyta+dzieciom&FORM=IGRE>
3. Baluch, A. (2005). *Książka jest światem: o literaturze dla dzieci małych oraz dla dzieci starszych i nastolatków*. Kraków: Towarzystwo Autorów i Wydawców Prac Naukowych “Universitas”.
4. Bettelheim, B. (1985). *Cudowne i pożyteczne. O znaczeniach i wartościach baśni*. Warszawa: W.A.B.
5. Capińskiej, Ewy. (2003). Bajka stymuluje rozwój moralny dziecka. *Edukacja i Dialog*, 7, 65–71.
6. Chojnackiej-Czachór, Anny. (1991). Wpływ baśni na rozwój moralny dziecka. *Wychowanie w Przedszkolu*, 1, 26–28.
7. Cieślowski, J. (1985). *Literatura i podkultura dziecięca*. Wrocław: Zakład Narodowy im. Ossolińskich.
8. Cieślowski, J. (1995). *Literatura osobna*. Warszawa: Nasza Księgarnia.
9. Ewy Zawadzkiej & Anity Rawa-Kochanowskiej (Eds.). (2015). *Magiczny świat baśni i bajek. Metafory i symbole w procesie wspomaganie dziecka w rozwoju*. Warszawa: Wydawnictwo Difin.
10. Fiutowska, T. & Rumińska, A. (2010). *Dziecko w domu i w przedszkolu. Vademecum dla rodziców i nauczycieli*. Warszawa: Oficyna Wydawniczo-Poligraficzna “Adam”.
11. Frycie, S. (2014). *Literatura dla dzieci i młodzieży w latach 1970-2005*. Łódź: Wydawnictwo Akademii Humanistyczno-Ekonomicznej.
12. Frycie, S., Ziółkowska-Sobecka, M., & Bojda, W. (2007). *Leksykon literatury dla dzieci i młodzieży*. Piotrków Trybunalski: Naukowe Wydawnictwo Piotrkowskie.
13. Fundacja ABCXXI Cała Polska czyta dzieciom. (n.d.) URL: <http://calapolskaczytadzieciom.pl/o-fundacji>
14. Gardner, H. (2009). *Inteligencje wielorakie. Nowe horyzonty w teorii i praktyce*. Warszawa: MT Biznes Sp. z o.o.
15. Grzegorza Leszczyńskiego, Danuty Świerczyńskiej-Jelonek, & Michała Zająca (Eds.). (2006). *Książka dziecięca 1990-2005. Konteksty kultury popularnej i literatury wysokiej*. Warszawa: Wydawnictwo Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich.
16. Kiełtyk-Zaborowska, I. (2015). Biblioterapia wobec tematów tabu na podstawie powieści Luciany Martini pt. Kolor wiatru. *Wielowymiarowość współczesnej edukacji dziecka* (ss.81-91).

Joanny Juszczak-Rygałło (Ed.). Częstochowa: Wydawnictwo im. Stanisława Podobińskiego Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie.

17. Koźmińska, I. & Olszewska, E. (2010). *Wychowanie przez czytanie*. Warszawa: Świat Książki.

18. Leszczyński, G. (2003). *Literatura i książka: słowo-obiegi-konteksty*. Warszawa: Centrum Informacji Bibliotekarskiej, Informacyjnej i Dokumentacyjnej.

19. Och, K. (2003). Rola bajki w edukacji. *Wychowanie w Przedszkolu*, 10, 19–20.

20. Pijanowskiego, Anatola Przemysława. (2001). Ja bajki tak lubię ogromnie... *Wychowanie w Przedszkolu*, 3, 179–180.

21. Rudzińskiej, Zofii. (2004). Rodzice, czytajcie dziecku książki. *Edukacja i Dialog*, 7, 37–38.

22. Samorządowe Przedszkole. (n.d.). URL: <https://www.przedszkole.kroscienkowyzne.eu/nasze-publicacje/330-literatura-w-yciu-dziecka-w-wieku-przedszkolnym>

23. Skałbani, B. (2016). Baśnie jako element poradnictwa dla najmłodszych. *Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze*, 3, 27–32.

24. Skrobiszewska, H. (1978). *Baśń i dziecko*. Warszawa: Wydawnicza.

Матеріали надійшли до редакції 15.10.2019 р.